

rasau, i la regidora de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell, Cati Piera. Tots ells van ressaltar la importància d'aquest equipament cultural tant per a la vila de Palafrugell com per a la resta del país. Es respirava la sensació general que s'havia culminat feliçment una etapa, que va néixer incerta fa més de deu anys, amb un litigi obert entre l'Ajuntament socialista i l'editor Josep Vergés per la possessió dels manuscrits de l'Homenot que ara presideixen les dependències de la casa natal. Tota aquesta realitat ho és gràcies a la tenacitat i dedicació de la persona que presi-

deix actualment la Fundació i que passarà a la història com l'artífex del llegat Pla.

Aquesta casa, bessona de la seu de la Fundació, amb la qual es troba perfectament interconnectada, va ser adquirida l'any 1966 per la Fundació "la Caixa", que la va cedir a la Fundació Josep Pla per un període de 30 anys. Està situada al número 49 del carrer Nou de Palafrugell i és un edifici característic de la burgesia tapera del segle XIX. Disposa d'una superfície útil d'uns dos-cents metres quadrats distribuïts en tres plantes. Josep Pla hi va venir al món el 8 de març de

Josep Pla al seu carrer de Palafrugell.

Un vers de Dant a canvi del pa

L'estiu de 1940, Olivier Messiaen va ser enviat al camp de concentració de Görlitz, a Silèsia, on en un entorn per a nosaltres inconcebible va compondre el *Quartet per a la fi dels temps*. L'obra, interpretada per una formació de circumstàncies, va ser estrenada al mateix camp, el gener de 1941, davant la mirada obscura dels altres presoners. Quin estrany auditori, comparat amb l'ambient refinat en què es deu escoltar ara aquest quartet apocalíptic; i a pesar d'això, o justament per això, Messiaen va declarar que mai més no seria escoltat amb tanta atenció com aquell dia. Tres anys més tard, en un altre camp, a Auschwitz, a Primo Levi li revenien uns versos de Dant quan es dirigia a la cuina per carregar la marmita de sopa del *Kommando*, i de sobte sentia la imperiosa necessitat de recitar-los en veu alta, de compartir-los amb el jove alsacià que l'acompanyava. L'escena és desesperant, perquè l'altre presoner no sap italià, i Primo Levi li ha d'anar traduint els fragments mentre s'esforça atropelladament a recordar-los, i d'altra banda, no hi ha gaire temps, perquè aviat arribaran a la cuina i el pes de la marmita acabarà ofegant aquesta difícil memòria. A canvi de recuperar una estrofa més, assegura Levi que hauria renunciat fins i tot a la seva ració del valuós patatge.

Fa molt menys temps, el director de cinema Joaquim Jordà va ser a Girona per presentar *Mones com la Becky*, un film en què es plantejen els límits de la intervenció sobre la ment a partir dels experiments d'Egar Moniz, el metge que va practicar la primera lobotomia. Jordà havia gairebé abandonat el projecte de la pel·lícula quan un atac cerebral arran del qual va perdre part de la memòria i la facultat de llegir li va donar un nou significat, un valor afegit de solidaritat. En l'estrena gironina, algú va dir que *Mones com la Becky* era un film important perquè havia nascut de la necessitat. Quanta certesa hi havia en aquest elogi d'aparença protocol·lària; quantes obres supèrflues, prescindibles, innòcues, concebudes sense cap sentit de la responsabilitat, ens avenim a veure, escoltar o llegir a canvi, no pas del pa, sinó del nostre amansiment, del nostre empresonament.

Eva Vázquez

1897, i hi visqué fins als quatre anys, en què la seva família es va traslladar a una nova casa, més gran i espaiosa, al carrer Torres Jonama de la mateixa població.

L'Exposició Permanent es troba estructurada d'acord amb les etapes cronològiques de la trajectòria humana i literària de l'escriptor. Hi ha cinc àmbits perfectament definits i manlevats d'altres cinc títols cabdals de la seva Obra Completa: *Primera volada* (1897-1919) recull els anys de formació de l'autor d'*El quadern gris*; *Cartes de lluny* (1920-1938) inclou el període de corresponçal de premsa arreu d'Europa; *Aigua de mar* (1939-1947) abraça l'època de l'exili interior; *Cases vistes* (1948-1965) es circumscriu al temps més fructífer per a la seva producció literària, i finalment *Notes de capvesprol* (1966-1981) recrea la darrera etapa de la vida de Pla, en què li arribà el reconeixement social.

Santi Massaguer